

ПРИРУЧНИК за рад националних савета националних мањина у Републици Србији

Промоција различитости
и равноправности у Србији

Роберт Сепи

Финансирано
од стране Европске уније
и Савета Европе

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Имплементирано
од стране Савета Европе

Министарство за људска и мањинска
права и друштвени дијалог

**ПРИРУЧНИК
ЗА РАД НАЦИОНАЛНИХ САВЕТА
НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

Савет Европе

© 2021 **Савет Европе.**

Сва права задржана. Лиценцирано Европској унији под условима. Ниједан део ове публикације не може се превести, репродуковати, нити преносити, у било ком облику или на било који начин, електронским путем (ЦД-РОМ, интернет, итд.) или механички, укључујући фотокопирање, снимање или било који други начин складиштења или системом за преузимање информација, без претходне писане дозволе Дирекције за комуникације (F-67075 Стразбур Cedex или publishing@coe.int).

Ова публикација је припремљена уз финансијску подршку Европске уније и Савета Европе. Ставови изражени у овом документу не представљају званичан став Европске уније или Савета Европе.

© **Council of Europe**
Издавач

Савет Европе
Канцеларија у Београду
Шпанских бораца 3, 11070 Београд
www.coe.org.rs

Припрема и штампа
Досије Студио, Београд

САДРЖАЈ

УВОД	5
1. ЦИЉ И НАМЕНА ПРИРУЧНИКА	7
2. ОПШТЕ НАПОМЕНЕ	9
3. СТАТУСНА ПИТАЊА НАЦИОНАЛНИХ САВЕТА НАЦИОНАЛНИХ МАЂИНА	11
4. ФИНАНСИРАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ САВЕТА	27
5. НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ У ОБЛАСТИ ОБРАЗОВАЊА	29
5.1. Давање мишљења	31
5.2. Давање предлога	39
6. НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ У ОБЛАСТИ СЛУЖБЕНЕ УПОТРЕБЕ ЈЕЗИКА И ПИСМА	45
6.1. Самостално одлучивање	47
6.2. Давање предлога	50
7. НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ У ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ	57
7.1. Именованье чланова управног одбора	58
7.2. Давање мишљења	59
8. НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ У ОБЛАСТИ ИНФОРМИСАЊА	65
9. НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ И НЕЗАВИСНИ ОРГАНИ	73
9.1. Заштитник грађана	73
9.2. Повереник за заштиту равноправности	77

УВОД

Република Србија већ дужи временски период недвосмислено и конкретно показује своју одлучност и опредељеност ка потпуној, благовременој и ефикасној заштити слобода и права припадника националних мањина који у њој живе.

Саставни део тог опредељења представља непрекидни развој и побољшање правног оквира који омогућава очување индивидуалног и колективног идентитета припадника националних мањина.

Наведени напредак на нормативном нивоу истовремено значи повећање броја правних прописа, њихове сложености, као и веза између њих. Због тога се свакодневно чине напори да унапређење правних прописа, заједно и истовремено, прати и побољшање у њиховој примени. Један од тих напора представља израда овог Приручника. Његова примена треба да доведе до тога да национални савети врше јавна овлашћења на подједнако ефикасан и делотворан начин.

Они постоје и раде у динамичном друштвеном и правном окружењу, које се често мења, некада независно од њихових жеља и интереса, што све може утицати и најчешће утиче на њихов рад, без разлике да ли је реч о остваривању права или извршавању обавеза.

Због тога је континуирано јачање и побољшање институционалног капацитета од пресудне важности за будућност остваривања и заштите слобода и права припадника националних мањина, као и њихов даљи развој. Нарочито, јачање и побољшање институционалног капацитета националних савета националних мањина који треба да имају одлучујућу улогу у заштити и остваривању права својих припадника.

1. ЦИЉ И НАМЕНА ПРИРУЧНИКА

Овај Приручник не тежи ка томе да постане незаобилазни део академских или теоријски расправа. Његова основна сврха је да постане корисно средство националним саветима националних мањина, односно да њиховим представницима и члановима, као вид помоћи и подршке, понуди практична упутства и савете који до сада нису постојали или постоје али нису обрађени на јединствен и општеприхваћен начин.

Основна намена Приручника је да корисницима омогући да на једном месту пронађу практичне примере аката које национални савети националних мањина, сагласно прописима, могу да донесу, као и савете које кораке и активности треба да предузму како би благовремено, потпуно и ефикасно вршили нека од јавних овлашћења која су им поверена. Уз помоћ Приручника национални савети националних мањина могу да, уз минималне допуне и измене понуђених аката са конкретним подацима, једноставније и ефикасније остваре поверена им јавна овлашћења.

Циљ који Приручник жели да постигне јесте да сви или велика већина заинтересованих националних савета националних мањина њиховом применом постигне што је могуће већи степен делотворности у вршењу јавних овлашћења, једнообразности у обраћању надлежним државним органима и поступања које је у складу са примерима најбоље праксе, а у циљу достизања највиших међународних стандарда.

2. ОПШТЕ НАПОМЕНЕ

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог обављајући послове из своје надлежности, уочило је да, након усвајања измена и допуна сета постојећих мањинских закона и спроведених избора за националне савете националних мањина 2018. године, постоји потреба да се нека од најважнијих питања везаних за рад националних савета националних мањина прецизније обраде, нагласе и представе на практичан начин.

У овиру пројекта Савета Европе и Европске уније – Промоција различитости и равноправности – сачињен је и овај приручник према областима у којима национални савети врше своја овлашћења са моделима аката.

3. СТАТУСНА ПИТАЊА НАЦИОНАЛНИХ САВЕТА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

Када је реч о правној природи националних савета националних мањина, у јавној употреби равноправно су заступљени изрази “тело културне самоуправе” и “облик културне аутономије”.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014
– одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

Члан 1а.

“Национални савет је **организација** којој се законом поверавају **одређена јавна овлашћења.....**”

Јавна овлашћења која се поверавају националним саветима националних мањина одређена су двоструко:

- ▶ према функцији/садржини

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и
47/2018)

“Члан 1а.

..... да **учествује у одлучивању** или да **самостално одлучује о**
.....”

- ▶ према областима

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Члан 1а.

.... у циљу **остваривања колективних права** националне мањине **на самоуправу у тим областима.**”

- ▶ према сврси и циљу који се жели постићи

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Члан 1а.

.... у циљу **остваривања колективних права** националне мањине **на самоуправу у тим областима.**”

Једна од основних обавеза националних савета јесте обезбеђивање **јавности њиховог рада.**

Јавност рада је основни предуслов за постизање поверења, како државних органа тако и проипадника њихове националне мањине, у њихове резултате, ефикасност и благовременост поступања националних савета приликом вршења јавних овлашћења која су им поверена.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Члан 8а.

Рад националног савета је јаван.

Све одлуке и акти националног савета објављују се најкасније у року од 10 дана од дана ступања на снагу, односно њиховог доношења, на интернет страници националног савета.....или на други начин одређен статутом.....”

ПОНЕДЕЉАК НЕДЕЉА	УТОРАК	СРЕДА	ЧЕТВРТАК	ПЕТАК	СУБОТА
	Одлука /акт донет				
				X	

У вези са извршењем ове обавезе, важно је нагласити следеће:

- да за извршење ове обавезе благовремено планирају средства у својим буџетима;
- да обавеза објављивања докумената за која је према општим актима Савета потребно накнадно потврђивање, одобравањемодносно усвајање наступа након предметне активности и
- да је потребно да Савети поред објављивања аката омогуће члановима увид у документацију која је настала у раду Савета, као и да им копије исте доставе на њихов захтев. Према подацима доступним на званичним интернет страницама националних савета, ретки су они који обавезу, прописану горе наведеним чланом, испуњавају на начин који омогућава највећи могући степен јавности – објављивањем свих донетих одлука и аката на њиховим званичним интернет страницама.

Национални савет је **правно лице**, у форми **организације**, које има законом прописана права и обавезе. Истовремено, национални савети се разликују и јасно су, на основу Закона, разграничени од других организација, нарочито од оних на које помисли највећи број грађана лаика нпр. организација цивилног друштва, јер су они организација *“sui generis”*.

Национални савет статус правног лица стиче уписом у **Регистар националних савета**, који у овом тренутку води **Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог**. Регистар се води двоструко:

- ▶ у облику књиге тврдог повеза и
- ▶ у облику електронске базе података

Подаци који су уписани у Регистар су **јавни**.

Подаци из регистра који се води у облику електронске базе података су доступни јавности у документу под називом **“Извод из Регистра националних савета”**, који се може наћи на званичној интернет адреси <http://mduls.gov.rs/wp-content/uploads/Izvod-iz-Registar-nacionalnih-saveta-5.3.2020.pdf>.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Члан 3.

Национални савет уписује се у Регистар на основу **пријаве** за упис, коју председник националног савета **подноси Министарству** у року **од 5 дана од дана** када је **први сазив** националног савета **изабрао председника** националног савета.”

ПОНЕДЕЉАК	УТОРАК	СРЕДА	ЧЕТВРТАК	ПЕТАК	СУБОТА
НЕДЕЉА					
		1.Сазив Изабран председник НС			
	X				

НАПОМЕНА: Уопштено говорећи, рокови који су прописани за вршење јавних овлашћења су кратки тако да не обезбеђују увек довољно времена националним саветима за детаљно и потпуно разматрање предмета и доношење одговарајућих одлука. Тим пре када се имају у виду капацитети са и услови у којима раде национални савети. Потребно је размислити о њиховом регулисању на нови и другачији начин.

Образац пријаве који помиње цитирани члан је **саставни део Правилника о начину уписа и вођењу Регистра националних савета** (“Сл. гласник РС” бр. 72/2014 и 61/2018). Да би пријава довела до резултата, тј. стицања статуса правног лица потребно је, поред захтева да буде потпуно и тачно попуњена, да уз њу буду поднети **прилози** који су неопходни и чије је **достављање прописано као обавезно**.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Члан 3.

Уз пријаву за упис подноси се:

- а. **записник са седнице на којој је конституисан први сазив** националног савета,
- б. **два примерка статута** националног савета и
- в. **одлука о избору председника** националних савета.”

Одредбом подзаконског акта таксативно су наведени сви докази које је потребно доставити уз пријаву за упис националног савета у Регистар.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Члан 3.

Уз пријаву за упис подноси се:

- а. **записник са седнице на којој је конституисан први сазив** националног савета,
- б. **два примерка статута** националног савета и
- в. **одлука о избору председника** националних савета.”

Правилник о начину уписа и вођењу Регистра националних савета

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2014 и 61/2018)

“Члан 9.

Уз пријаву за упис подноси се:

- а. записник са седнице на којој је конституисан први сазив националног савета,
- б. два примерка статута националног савета,
- в. одлука о избору председника националних савета,
- г. **оверена фотокопија личне карте председника** националног савета и
- д. **доказ о уплати републичке административне таксе.”**

НАПОМЕНА: Пријаву за упис података у Регистар националних савета подносе националне мањине које по први пут образују национални савет, дакле које су први пут на изборима изабрани, док сви остали (након спроведених избора и накнадно у току трајања мандата) подносе пријаву за упис промена података.

Наиме, сви подаци који су, на основу пријаве, уписани у Регистар могу бити промењени у зависности од тога да ли постоји потреба за тим (нпр. статут националног савета, председник, седиште и други подаци). **Праву** националног савета да промени своје податке одговара његова **обавеза да пријави промену** тих података ради њиховог **уписа у Регистар националних савета.**

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Члан 4а.

Национални савет **дужан** је да поднесе **пријаву за упис промене података** који су уписану у Регистар у року од **десет дана од дана промене.**

Уз пријаву за упис промене података доставља се и **доказ о промени**, а уз пријаву за упис **измене и допуне статута** доставља се **записник са седнице** на којој су измене и допуне статута усвојене и **два примерка одлуке** о изменама и допунама статута....”

ПОНЕДЕЉАК	УТОРАК	СРЕДА	ЧЕТВРТАК	ПЕТАК	СУБОТА
НЕДЕЉА					
Дан промене					
Података					
			x		

И у овом случају одредбом подзаконског акта таксативно су наведени сви докази које је потребно доставити уз пријаву за упис промена података у Регистру.

Правилник о начину уписа и вођењу Регистра националних савета

("Сл. гласник РС", бр. 72/2014 и 61/2018)

"Члан 11.

Уз пријаву за промену података у Регистру се подноси:

- а. **записник са седнице** на којој је донета одлука о промени података, **у изворнику** односно **овереном препису**,
- б. **одлука** о промени података,
- в. **доказ** о промени података и
- д. **доказ о уплати републичке административне таксе."**

Образац пријаве за упис података је саставни део Правилника док, с друге стране, Правилник није прописао обавезну форму **Обрасца пријаве за промену података**. То је и разлог зашто Приручник предлаже Модел обрасца пријаве за упис промене података у Регистру националних савета.

Модел Обрасца пријаве за упис промене података

МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА
И ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ
Булевар Михајла Пупина 2
БЕОГРАД

П Р И Ј А В А ЗА

УПИС ПРОМЕНЕ ПОДАТАКА НАЦИОНАЛНОГ САВЕТА НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ У РЕГИСТАР НАЦИОНАЛНИХ САВЕТА

- 1) Седиште и адреса националног савета националне мањине

- 2) Председник националног савета националне мањине (име и презиме, адреса пребивалишта и ЈМБГ)

- 3) Датум доношења статута националног савета националне мањине, односно његових измена и допуна

- 4) Датум одржавања конститутивне седнице (*Напомена: након сваког изборног циклуса у Регистар се уписује датум када је констиутисан нов сазив националног савета*)

Истовремено са потписивањем ове пријаве обавештен сам о обради података о личности и пристајем да се подаци из ове пријаве, као и прилога поднетих уз њу, обрађују у складу са законом који регулише обраду података.

Прилог¹:

- ▶ записник са конститутивне седнице националног савета,

1 Заокружити једну од понуђених опција, у зависности од врсте податка који се мења.

- ▶ записник са седнице на којој је донета одлука о промени података/о изменама и/или допунама статута националног савета, у изворнику/овереном препису,
- ▶ два примерка одлуке о изменама и/или допунама статута/ одлука о избору председника националних савета/одлука о промени података/,
- ▶ доказ о промени података,
- ▶ два примерка новог/измена или допуна статута националног савета,
- ▶ оверена фотокопија личне карте председника националног савета,
- ▶ доказ о уплати републичке административне таксе.

Већ раније је напоменуто да је предуслов благовременог, ефикасног и потпуног остваривања и заштите права припадника националне мањине поштовање принципа “добре управе” у раду националних савета. Прегледом јавно доступних података и докумената може се уочити:

- ▶ да већина аката већине националних савета **у својим диспозитивима нема изреке о неким питањима** која би требало да у њима буду решена и прописана и
- ▶ да већина аката већине националних савета **не садржи образложења**, а они ретки који их имају у својим образложењима **не обрађују сва релевантна питања или не пружају одлучне чињенице о томе зашто су конкретне одлуке донете.**

Модел Одлуке о промени података бр. 1а

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ _____

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Република Србија

Број: _____

Датум: _____

Место: _____

На основу члана 7. став 3.и члана 8. став 3. Закона о националним саветима националних мањина ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018) (у даљем тексту: Закон), а у складу са чланом ___ Статута Националног савета _____ националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године) (у даљем тексту: Статут) и чланом _____ Пословника о раду Националног савета националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године) (у даљем тексту: Пословник)², Национални савет _____ националне мањине (у даљем тексту: Савет), на седници одржаној дана _____ 20_____. године, донео је следећу

ОДЛУКУ

I

За председника Савета изабран је _____
(име и презиме), _____, из
_____ (назив места/општине/града), улица
_____, ЈМБГ _____, ЛК
Бр, _____, члан Савета.

II

Мандат председника може престати истеком мандата Савета, избором новог председника, као и наступањем других случајева прописаних Законом и Статутом.

III

Изабрани председник има сва права и дужности у складу са Законом и Статутом.

2 Одабрати све или неке од понуђених опција, у зависности од унутрашње организације и начина рада и одлучивања националног савета националне мањине.

IV

Изабрани председник дужан је да ступи на дужност одмах након доношења коначног Решења о упису промене података у Регистру националних савета.

IV

_____ (име и презиме), _____,
из _____ (назив места/општине/града), улица
_____, ЈМБГ _____,
ЛК Бр, _____, досадашњем председнику
Савета престају сва права и дужности даном доношења коначног
Решења о упису промене података у Регистру националних савета.

V

Одлуку, са неопходном документацијом, доставити **Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог** ради уписа промене података у Регистру националних савета.

VI

Одлуку објавити на огласној табли и званичној интернет страници Савета.

Образложење

У складу са чланом _____ Статута и чланом _____ Пословника Савета,³ заменик председника/потпредседник/ _____ (словима) (__) (бројем) чланова Савета је предложио заказивање седнице и избор новог председника Савета.

На основу одредбе члана _____ Статута писмени предлог за избор новог председника националног савета поднело је и потписало _____⁴чланова Савета.

На седници Савета, одржаној дана _____, присуствовало је _____ (словима) (__) (бројем) од _____ (укупан број) чланова Савета, који су се у складу са чланом 7. став 3. и чланом 8. став 3. Закона изјашњавали о предложеном кандидату за новог председника Савета.

3 Изабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице на који начин је национални савет Статутом/Пословником прописао ко су овлашћена лица за заказивање седнице националног савета.

4 Заокружити једну од понуђених опција, у зависности од врсте податка који се мења.

На почетку седнице, представник овлашћеног предлагача је усмено изнео разлоге због којих је тражено заказивање седнице и образложио предлог за избор новог председника Савета.

Након разматрања достављене документације и дискусије, узимајући у обзир изнете разлоге и ставове, присутни су приступили гласању.

За кандидата _____ (име и презиме),
_____, из _____ (назив
места/општине/града), улица _____,
ЈМБГ _____, ЛК Бр,
_____, члана Савета, гласало је
_____ (словима) (___) (бројем) чланова Савета од укупног
броја присутних. Против предложеног кандидата гласало је
_____ (словима) (___) (бројем) чланова Савета од укупног
броја присутних. Уздржаних чланова Савета није било.

У складу са тим, а на основу одредбе члана 7.став3 и члана 8. став 3. Закона, у складу са чланом ___ Статута и чланом _____ Пословника Савета, донета је одлука из диспозитива.

Одлуку са неопходном документацијом, доставити **Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог** ради уписа промене података у Регистар националних савета и објавити на огласној табли, као и званичној интернет страници Савета.

Број: _____

Датум: _____

Место: _____

ПРЕДСЕДНИК НАЦИОНАЛНОГ САВЕТА/ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ СЕДНИЦЕ⁵

_____ (име и презиме), члан Савета

с.р.

5 Одабрати све или неке од понуђених опција, у зависности од унутрашње организације и начина рада и одлучивања националног савета националне мањине.

Модел Одлуке о промени података бр. 16

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ _____

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Република Србија

Број: _____

Датум: _____

Место: _____

На основу члана 8. став 4. Закона о националним саветима националних мањина ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018) (у даљем тексту: Закон), а у складу са чланом ____ Статута Националног савета _____ националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године) (у даљем тексту: Статут) и чланом _____ Пословника о раду Националног савета националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године) (у даљем тексту: Пословник)⁶, Национални савет _____ националне мањине (у даљем тексту: Савет), на седници одржаној дана _____ 20 _____. године, донео је следећу

ОДЛУКУ

I

Председник Савета _____ (име и презиме), _____ из _____ (назив места/општине/града), улица _____, ЈМБГ _____, ЛК _____ Бр, _____, разрешава се дужности.

II

До избора новог, функцију председника Савета вршиће заменик председника/потпредседник Савета⁷ _____ (име и презиме), _____ из _____ (назив места/општине/града), улица _____, ЈМБГ _____, ЛК _____ Бр, _____.

6 Одабрати све или неке од понуђених опција, у зависности од унутрашње организације и начина рада и одлучивања националног савета националне мањине.

7 Изабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице на који начин је национални савет Статутом/Пословником прописао ко су лица овлашћена за заступање Савета у ситуацији када је дотадашњи председник разрешен дужности.

III

Ову одлуку, са неопходном документацијом, доставити **Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог** ради уписа промене података у Регистру националних савета.

IV

Одлуку објавити на огласној табли и званичној интернет страници Савета.

Образложење⁸

Модел Одлуке о промени података бр. 2

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ _____

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Република Србија

Број: _____

Датум: _____

Место: _____

На основу члана 6.и члана 10. став 1. тачка 1 Закона о националним саветима националних мањина (*"Службени гласник РС"*, бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018) (у даљем тексту: Закон), а у складу са чланом ____ Статута Националног савета _____ националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године) (у даљем тексту: Статут) и чланом _____ Пословника о раду Националног савета националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године) (у даљем тексту: Пословник)⁹, Национални савет _____ националне мањине (у даљем тексту: Савет), на седници одржаној дана _____ 20 _____. године, донео је следећу

8 У складу са принципом добре управе сваки правни акт којим се одлучује о правима и обавезама, а самим тим и онај који је донет вршењем јавних овлашћења, треба да има образложење, независно од чињенице да ли је реч о позитивној или негативној одлуци. Тим пре уколико записник са седнице на којима је донет не представља његов обавезни прилог. Образложење треба да садржи, и на тај начин јавности учини доступним, одлучне чињенице зашто и на који начин је донет правни акт тачно одређене садржине као нпр. у Моделу Одлуке о промени података бр. 1а.

9 Одабрати све или неке од понуђених опција, у зависности од унутрашње организације и начина рада и одлучивања националног савета националне мањине.

ОДЛУКУ

о

измени/допуни Статута Националног савета

_____ националне мањине у погледу
података о адреси и седишту

У Статуу Савета (Број: _____ од
_____ 20_____ године), у члану _____ став _____,
речи “у _____ (назив места, општине и/или града),
улица _____ бр.” замењују се речима “у
_____ (назив места, општине и/или града), улица
_____ бр.”

II

Досадашња адреса Савета престаје да важи и да се користи у правном промету даном доношења коначног Решења о упису промене података у Регистру националних савета.

III

Одлуку, са неопходном документацијом, доставити **Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог** ради уписа промене података у Регистру националних савета.

IV

Одлуку објавити на огласној табли и званичној интернет страници Савета.

Образложење¹⁰

10 У складу са принципом добре управе сваки правни акт којим се одлучује о правима и обавезама, а самим тим и онај који је донет вршењем јавних овлашћења, треба да има образложење, Тим пре уколико његов обавезни прилог не представља записник са седнице на којима је донет. Образложење треба да садржи, и на тај начин јавности учини доступним, одлучне чињенице зашто и на који начин је донет правни акт тачно одређене садржине као нпр. у Моделу Одлуке о промени података бр. 1а.

4. ФИНАНСИРАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ САВЕТА

Једно од, колико важних толико и интересантних, питања јесте питање финансирања националних савета.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Члан 114.

Средства за финансирање рада националних савета обезбеђују се из буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе, донација и осталих прихода.”

Средства која се обезбеђују у буџету Републике Србије распоређују се тако да се:

- ▶ **30% распоређује у једнаким износима свим регистрованим националним саветима у Републици Србији а**
- ▶ **остатак средстава (70%) сразмерно броју припадника одређене националне мањине коју национални савет представља према резултатима последњег пописа становништва, као и укупном броју установа, фондација и привредних друштава чији је оснивач или суоснивач национални савет или чија су оснивачка права делимично или у целини пренета на национални савет.**

У оквиру тог питања, посебну пажњу заслужују средства за финансирања рада националних савета која се обезбеђују из буџета јединице локалне самоуправе.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Члан 114.

Средства која се обезбеђују у буџету јединице локалне самоуправе, распоређују се, у складу са **одлуком надлежног органа јединице локалне самоуправе**, националним саветима који:

- 1) имају **седиште на територији јединице локалне самоуправе;**
- 2) **представљају националне мањине које у становништву јединице локалне самоуправе достижу најмање 10% од укупног становништва;”**
- 3) **представљају националне мањине чији је језик у службеној употреби на територији јединице локалне самоуправе.**

Другим речима:

- ▶ обезбеђивање средстава за финансирање рада националних савета **је обавеза јединица локалне самоуправе;**
- ▶ јединице локалне самоуправе ту своју обавезу извршавају доношењем **Одлуке о буџету** која треба да предвиди буџетску линију и износ средстава одређених за финансирање рада националних савета, **Одлуке о расподели и критеријума за расподелу.**

5. НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ У ОБЛАСТИ ОБРАЗОВАЊА

Условно речено, уколико је поређење уопште могуће и умесно, област образовања је најважнија област у којој је националним саветима поверено вршење јавних овлашћења. Њихов број и значај је велики и уколико се правилно и благовремено врше, омогућавају одговарајући утицај на доношење кључних одлука, у мери у којој било који облик самоуправе тај утицај може имати.

Право припадника националних мањина на образовање на свом језику и писму је уставна категорија. Почев од Устава па до закона из области образовања, разликују се две категорије образовања за припаднике националних мањина, у зависности од чињенице ко је власник и оснивач образовних установа.

Устав Републике Србије

(“Сл. гласник РС”, бр. 98/2006)

“Право на очување посебности

Члан 79.

Припадници националних мањина имају право на:

- а. **школовање на свом језику у државним установа и установама аутономних покрајина**
- б. **оснивање приватних образовних установа.”**

Према обиму и начину на који се ово право остварује, разликујемо три врсте образовања:

- ▶ право да се припадници националних мањина **у целисти образују на свом матерњем језику и писму,**
- ▶ право да се образују **кроз двојезичну наставу (на језику и писму националне мањине и српском језику и писму)** и
- ▶ право да **уче свој матерњи језик и писмо кроз изучавање предмета “Језик националне мањине са елементима националне културе”.**

Закон о заштити права и слобода националних мањина

(“Сл. лист СРЈ”, бр. 11/2002, “Сл. лист СЦГ”, бр. 1/2003 – Уставна повеља и “Сл. гласник РС”, бр. 72/2009 – др. Закон, 97/2013 – одлука УС и 47/2018)

“Школовање на матерњем језику

Члан 13.

Припадници националних мањина имају право на **васпитање и образовање на свом језику, односно говору** у установама.....”

Закон о основама система образовања и васпитања

(“Сл. гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон, 10/2019, 27/2018 – др. закон и 6/2020)

“Употреба језика.

Члан 5.

...За припаднике националне мањине образовно-васпитни рад остварује се **на језику, односно говору и писму** националне мањине.”

Право на образовање на језику и писму националне мањине гарантовано је **на свим нивоима образовања:**

- ▶ **у предшколским установама,**
- ▶ **основним** школама,
- ▶ **средњим** школама и

- ▶ **установама високог образовања** (факултетима и високим школама струковних студија).

Сва овлашћења чије је вршење поверено националним саветима могу се поделити, према својој правној природи и садржини, на:

- ▶ **оснивачка и/или управљачка,**
- ▶ **учешће у управљању установама кроз давање мишљења и предлога,**
- ▶ **учешће у изради и доношењу наставних планова и програма образовања и васпитања, односно садржаја за предмете који изражавају посебност националне мањине,**
- ▶ **учешће у избору и обезбеђивању уџбеника и наставних средстава и**
- ▶ **друга овлашћења у области образовања.**

У оквиру сваке од наведених група налази се одређени број конкретних овлашћења. Досадашња пракса и подаци показују да се један број њих не врши јер не постоји потреба за тим или не постоје довољни капацитети за њихово квалитетно вршење, док се преостала врше на различите начине, у зависности од тога који национални савет је конкретно у питању.

5.1. ДАВАЊЕ МИШЉЕЊА

Овлашћење националних савета да дају различите врсте мишљење јесте једно од оних јавних овлашћења за чијим вршењем постоји стална и честа потреба.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Учешће у управљању установама

Члан 12.

У **установама предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања** чији је оснивач....., национални савет:

1. даје **мишљење о предложеним кандидатима за чланове управног, односно школског одбора – представницима јединице локалне самоуправе,**

3. даје **мишљење о кандидату за директора установе.....**

У **установама ученичког и студентског стандарда** чији је оснивач....., национални савет:

1. даје **мишљење о осталим кандидатима за чланове управног одбора установа ученичког стандарда** чије је седиште на територији јединице локалне самоуправе у којој је језик националне мањине у службеној употреби,

2. даје **мишљење о кандидатима за чланове управног одбора установа студентског стандарда** чије је седиште на територији јединице локалне самоуправе у којој је језик националне мањине у службеној употреби,

3. даје **мишљење у поступку избора директора установе ученичког и студентског стандарда** чије је седиште на територији јединице локалне самоуправе у којој је језик националне мањине у службеној употреби,

4. даје **мишљење у поступку разрешења директора и чланова органа управљања.....**

У **области високог образовања у установама.....**, национални савет:

2. даје **мишљење о кандидатима предложеним за орган пословођења и орган управљања високошколске установе** у којој се настава у целини или делимично изводи на језику националне мањине.

Планови и програми наставе и учења

Члан 13.

3. даје **мишљење министру надлежном за послове образовања и васпитања на наставне планове и програме српског језика као нематерњег,**

5. даје **мишљење на школски и васпитни програм установа за које је утврђено да су од посебног значаја за националну мањину.**

Уџбеници и наставна средства

Члан 14.

- **Национални савет даје претходну сагласност у поступку одобравања рукописа уџбеника, приручника, додатних наставних средстава, наставних помагала, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава на језику и писму националне мањине.....”**

У оквиру овог овлашћења, једно од најприсутнијих јесте овлашћење националног савета да даје **мишљење о предложеном кандидату за директора** предшколске, односно установе основног и средњег образовања и васпитања.

Закон о основама система образовања и васпитања

(“Сл. гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон, 10/2019, 27/2018 – др. закон и 6/2020)

“Избор директора установе

Члан 123.

- Конкурс за избор директора **расписује орган управљања (Управни одбор у предшколској установи/Школски одбор у основној, односно средњој школи),**
- У установи у којој се образовно-васпитни рад изводи и на језику националне мањине орган управљања је **дужан/мора да прибави мишљење националног савета националне мањине,**
- Уколико национални савет националне мањине **не достави мишљење у року од 15 дана од дана пријема захтева сматра се да је мишљење дато.”**

ПОНЕДЕЉАК	УТОРАК	СРЕДА	ЧЕТВРТАК	ПЕТАК	СУБОТА
НЕДЕЉА					
Дан пријема захтева за давање мишљења					
		Х МИШЉЕЊЕ Дато/ Прибављено			

Ради ефикасног и правилног вршења овог овлашћења важно је напоменути следеће:

- ▶ Обавеза управног одбора да **прибави мишљење националног савета националне мањине** у себи садржи обавезу да се **захтев за давање мишљења о предложеном кандидату, са неопходном документацијом и пријавама, достави националном савету,**
- ▶ Достављање захтева за давање мишљења мора **бити благовремено како би национални савет имао довољно времена да размотри достављени захтев, поднете пријаве и пропратну документацију,**
- ▶ У случају да национални савет **не да или не достави тражено мишљење у прописаном року** сматра се да је **дао мишљење о предложеном кандидату, односно да је на тај начин испуњен обавезан услов који прописује закон и отклоњена препрека за даље спровођење избора,**
- ▶ Да уколико национални савет **није примио захтев за давање мишљења или га није примио благовремено** (нпр. не оставља довољно времена за разматрање поднетог захтева) постоји могућност **обраћања министру образовања** који је овлашћен да, уколико **утврди да поступак конкурса није спроведен у складу са законом, у року од 8 дана донесе решење о поновном расписивању конкурса за избор директора,**
- ▶ Да је решење министра о именовану директора **коначно и може га побијати само незадовољни учесник конкурса у одговарајућем судском поступку, али не и национални савет националне мањине.**

Прегледом јавно доступних података може се уочити да су они национални савети, који су до сада вршили ово овлашћење, доносили акте које су насловљавали као "Одлука/Одлука о давању мишљења". С друге стране, ти исти национални савети су приликом вршења других овлашћења нпр. давања предлога доносили акте које су насловљавали као "Мишљење". Не улазећи у прецизност и адекватност поменутих наслова, као ни у унутрашњу организацију и начин рада тих националних савета потребно је указати на следеће:

- ▶ **Закон користи и познаје термин "Мишљење"** (њега може донети нпр. Извршни одбор а својом Одлуком потврдити Савет) и
- ▶ Од тога како је насловљен наведени акт много су **важнији његова форма и садржина**, а у оба случаја у постојећим, јавно доступним актима, **недостају неки елементи**.

Модел Мишљења/Одлуке о предложеном кандидату/тима

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ _____

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Република Србија

Број: _____

Датум: _____

Место: _____

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА/_____ ШКОЛА

" _____ "

у _____

Улица _____ бр. _____

На основу члана 123. став 8. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон, 10/2019 и 6/2020) и члана 12. став 1. тачка 3. Закона о националним саветима националних мањина ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018), а у складу са чланом ____ Статута Националног савета _____ националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године) (у даљем тексту: Статут) и чланом _____ Пословника о раду Националног савета националне мањине (Број:

_____ од _____ 20_____ године)
(у даљем тексту: Пословник)¹¹, Извршни одбор Националног савета _____ националне мањине/Национални савет _____ националне мањине (у даљем тексту: Извршни одбор/Савет), на седници одржаној дана _____ 20 _____. године, донео је следећу

МИШЉЕЊЕ/ОДЛУКУ О ДАВАЊУ МИШЉЕЊА

о

кандидатима за избор директора

Предшколске установе / _____ школе

“ _____ ”

у _____

Кандидат _____ (име и презиме),
_____ (врста и степен стручне спреме, односно
академско звање), из _____ (назив места/општине/
града), улица _____, ЈМБГ _____, ЛК
Бр, _____, **не испуњава/испуњава** све
прописане и неопходне услове за избор на предложену функцију.

II

Даје се **позитивно/негативно** мишљење за избор
предложеног кандидата из члана 1. овог Мишљења/Одлуке на
функцију директора Предшколске установе/ _____
школе “ _____ ” у
_____.

III

Одлуку доставити председнику Савета ради
одобравања на првој наредној седници Савета^{12/}

11 Одабрати све или неке од понуђених опција, у зависности од унутрашње организације и начина рада и одлучивања националног савета националне мањине.

12 Чланом 7. став 7. Закона предвиђено је да Савет одобрава одлуку коју је донео Извршни одбор на првој наредној седници, али и да одлука Извршног одбора остаје на снази чак и ако је Савет не одобри. У случају неодобравања одлуке Извршног одбора, Извршном одбору престаје мандат, али одлука остаје на снази. У складу са тим, и такве одлуке које је Извршни одбор донео су, бар према сада важећем решењу, пуноважне и могу се доставити тражиоцу мишљења/предлога/сагласности и објавити на огласној табли и званичној интернет презентацији Савета.

Предшколској установи/_____ школи
"_____" у _____.¹³

IV¹⁴

О длуку објавити на огласној табли и званичној интернет страници Савета.

Образложење¹⁵

Модел Одлуке/Закључка¹⁶ о давања сагласности на Мишљење/Одлуку Извршног одбора

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ _____
НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ
Република Србија
Број: _____
Датум: _____
Место: _____

На основу члана 7. став 7. Закона о националним саветима националних мањина ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018) (у даљем тексту: Закон), одредбе члана _____ Статута Националног савета _____ националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године) (у даљем тексту: Статут) и члана _____ Пословника о раду Националног савета националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године) (у даљем _____

13. Изабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице да ли је или не Савет, својим Статутом, Извршном одбору поверио одлучивање о појединим питањима у вези са вршењем овлашћења националног савета предвиђених законом.
14. Овај члан се примењује само у случајевима када је Мишљење/Одлуку донео Савет националне мањине. Уколико је реч о Мишљењу/Одлуци коју је донео Извршни одбор, истоветан члан треба да се налази у одлуци којом га/је Савет одобрава.
15. У складу са принципом добре управе сваки правни акт којим се одлучује о правима и обавезама, а самим тим и онај који је донет вршењем јавних овлашћења, треба да има образложење, Тим пре уколико његов обавезни прилог не представља записник са седнице на којима је донет. Образложење треба да садржи, и на тај начин јавности учини доступним, одлучне чињенице зашто и на који начин је донет правни акт тачно одређене садржине као нпр. у Моделу Одлуке о промени података бр. 1а.
16. Одабрати једну од понуђених опција у зависности од тога ко је и какву одлуку претходно донео.

тексту: Пословник)¹⁷, Национални савет _____ националне мањине(у даљем тексту:Савет), на седници одржаној дана _____ 20 _____. године, донео је

ОДЛУКУ/ЗАКЉУЧАК
О
ПОТВРЂИВАЊУ МИШЉЕЊА/ОДЛУКЕ ИЗВРШНОГ ОДБОРА У ПО-
СТУПКУ ИЗБОРА ДИРЕКТОРА
ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ/_____ ШКОЛЕ “_____
_____” у _____

I

Савет потврђује Мишљење/Одлуку Извршног одбора о давању мишљења на избор директора Предшколске установе /_____ школе “_____” у _____ (Број: _____) донету дана _____ 20____ године.

II

Одлуку/Закључак, са неопходном документацијом, доставити Предшколској установи/_____ школи “_____” у _____.

III

Одлуку/Закључак објавити на огласној табли и званичној интернет страници Савета.

Образложење¹⁸

- 17 Одабрати све или неке од понуђених опција, у зависности од унутрашње организације и начина рада и одлучивања националног савета националне мањине.
- 18 Чланом 7. став 7. Закона предвиђено је да Савет одобрава одлуку коју је донео Извршни одбор на првој наредној седници, али и да одлука Извршног одбора остаје на снази чак и ако је Савет не одобри. У случају неодобравања одлуке Извршног одбора, Извршном одбору престаје мандат, али одлука остаје на снази. У складу са тим, и такве одлуке које је Извршни одбор донео су, бар према сада важећем решењу, пуноважне и могу се доставити тражиоцу мишљења/предлога/сагласности и објавити на огласној табли и званичној интернет презентацији Савета.

5.2. ДАВАЊЕ ПРЕДЛОГА

Ништа мање важно нити учестало није и овлашћење националних савета да предлажу кандидате за органе управљања.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Учешће у управљању установама

Члан 12.

У установама предшколског васпитања и образовања, основног и средњег образовања и васпитања чији је оснивач....., у којима се образовно-васпитни рад изводи и на језику националне мањине или у којим се изучава говор, језик и култура националне мањине као посебан наставни предмет национални савет:

2. предлаже чланове управног, односно школског одбора – представнике јединице локалне самоуправе у установи у којој се тај рад изводи на језику националне мањине у већини одељења или за које је утврђено да је од посебног значаја за образовање националне мањине.

У установама ученичког и студентског стандарда чији је оснивач....., национални савет:

1. предлаже једног члана – представника оснивача Ако је у јединици локалне самоуправе више језика националних мањина у службеној употреби, заинтересовани национални савети предлажу заједничког кандидата за члана управног одбора.”

У оквиру наведене групе овлашћења, једно од најчешће коришћених јесте овлашћење националног савета да предлаже чланове органа управљања у установама предшколског васпитања и образовања, као и установама основног и средњег образовања и васпитања.

Закон о основама система образовања и васпитања

(“Сл. гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон, 10/2019, 27/2018 – др. закон и 6/2020)

“Састав и именовање органа управљања

Члан 116.

- **Орган управљања** чине по три представника из реда запослених у установи, родитеља, односно других законских заступника и **три представника на предлог јединице локалне самоуправе,**
- **Чланове органа управљања установе именује и разрешава скупштина јединице локалне самоуправе,**
- **У установи у којој се у свим или већини одељења образовно-васпити рад изводи на језику националне мањине, национални савет националне мањине предлаже три представника јединице локалн самоуправе у орган управљања.”**

Ради ефикасног и правилног вршења овог овлашћења важно је напоменути:

- ▶ Ако **овлашћени предлагач**, па самим тим и национални савет, **не спроведе поступак у складу са законом или предложи кандидата супротно одредбама закона, скупштина јединице локалне самоуправе одредиће нови рок за усклађивање** са законом,
- ▶ Ако **овлашћени предлагач ни у поново датом року не поступи** у складу са законом, **скупштина јединице локалне самоуправе именуваће сама чланове органа управљања без предлога** овлашћеног предлагача,
- ▶ **Скупштина јединице локалне самоуправе дужна је тј. мора да усвоји**, уколико је предлог спроведен у складу са законом, **предлог за члана органа управљања из реда запослених у установи и родитеља, али не и предлог националних савета,**
- ▶ **Скупштина јединице локалне самоуправе доноси решење о именовању органа управљања,**
- ▶ **Решење о именовању је коначно и национални савет као овлашћени предлагач га може побијати у одговарајућем судском поступку.**

**Модел Мишљења/Одлукео предлогу за избор чланова
Управног/Школског одбора**

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ _____

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Република Србија

Број: _____

Датум: _____

Место: _____

ГРАД/ОПШТИНА _____

СКУПШТИНА ГРАДА/ОПШТИНЕ

Улица _____ **бр.** _____

На основу члана 116. став 8. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон, 10/2019 и 6/2020) и члана 12. став 1. тачка 2. Закона о националним саветима националних мањина ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018),а у складу са чланом ____ Статута Националног савета _____ националне мањине (Број: _____ од _____ 20 _____ године) (у даљем тексту:Статут) и чланом _____ Пословника о раду Националног савета националне мањине (Број: _____ од _____ 20 _____ године)(у даљем тексту:Пословник)¹⁹, Национални савет _____ националне мањине/

19 Изабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице да ли је или не Савет, својим Статутом, Извршном одбору поверио одлучивање о појединим питањима у вези са вршењем овлашћења националног савета предвиђених законом.

Извршни одбор(у даљем тексту:Савет/Извршни одбор)²⁰, на седници одржаној дана _____ 20 _____. године, донео је следеће/у

МИШЉЕЊЕ/ОДЛУКУ

о

кандидату/има за избор чланова Управног/Школског одбора

Предшколске установе/_____ школе

” _____ ” у _____

I

За чланове Управног/Школског одбораПредшколске
установе/_____ школе

” _____ ” у _____

предлажу се:

▶ Кандидат _____ (име и презиме),
_____ (врста и степен стручне спреме,
односно академско звање), из _____ (назив
места/општине/града), улица _____,
ЈМБГ _____, ЛК _____ Бр,
_____.

▶ Кандидат _____ (име и презиме),
_____ (врста и степен стручне спреме,
односно академског звање), из _____ (назив
места/општине/града), улица _____,
ЈМБГ _____, ЛК _____ Бр,
_____.

Кандидат _____ (име и
презиме), _____ (врста и степен стручне
спреме, односно академско звање), из _____
(назив места/општине/града), улица _____,
ЈМБГ _____, ЛК _____ Бр,
_____.

20 Овај члан се примењује само у случајевима када је Мишљење/Одлуку донео Савет националне мањине. Уколико је реч о Мишљењу/Одлуци коју је донео Извршни одбор, истоветан члан треба да се налази у одлуци којом га/је Савет одобрава.

II

Одлуку доставити председнику Савета ради одобравања на првој наредној седници Савета²¹/Скупштини града/општине _____
_____.²²

III²³

Одлуку објавити на огласној табли и званичној интернет страници Савета.

Образложење²⁴

-
- 21 Чланом 7. став 7. Закона предвиђено је да Савет одобрава одлуку коју је донео Извршни одбор на првој наредној седници, али и да одлука Извршног одбора остаје на снази чак и ако је Савет не одобри. У случају неодобравања одлуке Извршног одбора, Извршном одбору престаје мандат, али одлука остаје на снази. У складу са тим, и такве одлуке које је Извршни одбор донео су, бар према сада важећем решењу, пуноважне и могу се доставити тражиоцу мишљења/предлога/сагласности и објавити на огласној табли и званичној интернет презентацији Савета.
 - 22 Изабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице да ли је или није Савет, Статутом, Извршном одбору поверио одлучивање о појединим питањима у вези са вршењем овлашћења националног савета предвиђених законом.
 - 23 Овај члан се примењује само у случајевима када је Мишљење/Одлуку донео Савет националне мањине. Уколико је реч о Мишљењу/Одлуци коју је донео Извршни одбор, истоветан члан треба да се налази у одлуци којом га/је Савет одобрава.
 - 24 Изабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице да ли је или није Савет, својим Статутом, Извршном одбору поверио одлучивање о појединим питањима у вези са вршењем овлашћења националног савета предвиђених законом.

6. НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ У ОБЛАСТИ СЛУЖБЕНЕ УПОТРЕБЕ ЈЕЗИКА И ПИСМА

Језик је основно обележје личног и/или колективног идентитета. Због те чињенице, **право на употребу матерњег језика и писма** ужива посебну заштиту у оквиру очувања посебности националних мањина и представља уставну категорију.

Према области употребе и остваривања право на употребу матерњег језика и писма може се поделити на:

- ▶ Право на **приватну** употребу,
- ▶ Право на **јавну** употребу и
- ▶ Право на **службену** употребу.

Службена употреба језика и писма је сама по себи сложен појам, који у себи обухвата велики број најразличитијих мера и активности које се могу предузимати. Због тога национални савети националних мањина у области службене употребе језика и писма националних мањина имају већи број најразличитијих овлашћења. Она се, уопштено гледајући, могу груписати на следећи начин:

- ▶ Овлашћење на **предузимање мера и активности** за унапређење службене употребе језика и писма националне мањине;

- ▶ Овлашћење на **доношење одлука (утврђивање)**;
- ▶ Овлашћење на **предлагање мера, активности и одлука** и
- ▶ Овлашћење на **давање мишљења**.

Језици и писма националних мањина могу бити у службеној употреби на сва три нивоа јавне власти:

- ▶ Нивоу јединице локалне самоуправе (**локални**),
- ▶ Нивоу аутономних покрајина (**покрајински**) и
- ▶ Нивоу Републике Србије (**републички**).

Остваривање права на службену употребу језика и писма националне мањине **на локалном нивоу** је, гледано по учесталости и бројности, најчешћи вид остваривања овог права, и за свакодневни живот припадника националних мањина најважнији.

Закон о заштити права и слобода националних мањина

(“Сл. лист СРЈ”, бр. 11/2002, “Сл. лист СЦГ”, бр. 1/2003 – Уставна повеља и “Сл. гласник РС”, бр. 72/2009 – др. Закон, 97/2013 – одлука УС и 47/2018)

“Службена употреба језика и писма

Члан 11.

На територији јединице локалне самоуправе где **традиционално живе припадници националних мањина, њихов језик и писмо може бити у равноправној** употреби.

.....

На територији тих јединица локалне самоуправе, **називи јединица локалне самоуправе, насељених места, тргова и улица и други топоними исписују се и на језику дотичне националне мањине, према њеној традицији и правопису.....**

У насељеним местима у јединицама локалне самоуправе,, у којима **процент припадника одређене националне мањине у укупном броју становника на територији насељеног места достиже 15%**, **називи јединица локалне самоуправе, насељених места, тргова и улица и други**

топонцима исписују се и на језику дотичне националне мањине, према њеној традицији и правопису, и у случају да језик те националне мањине није у службеној употреби на територији јединице локалне самоуправе."

Са становишта очувања посебности, и истовремено као најбољи доказ равноправне употребе матерњег језика и писма националне мањине, два су најважнија овлашћења националног савета:

- ▶ да **самостално одлучује** (нпр. о утврђивању традиционалних назива јединица локалне самоуправе, насељених места и др.) и
- ▶ да **учествује у одређивању назива** (нпр. улица, тргова, градских четврти итд.).

6.1. САМОСТАЛНО ОДЛУЧИВАЊЕ

Закон о националним саветима националних мањина

("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

"5. Овлашћења у области службене употребе језика и писма

Члан 22.

Национални савет:

1. **утврђује традиционалне називе** јединица локалне самоуправе, насељених места и других географских назива на језику националне мањине, ако је на подручју јединице локалне самоуправе или насељеног места **језик националне мањине у службеној употреби..."**

Правилно вршење овог овлашћења подразумева да национални савети, приликом његовог вршења, треба да се придржавају одређених правила:

- ▶ Форма тј. правни акт којим се утврђује традиционални назив је **Решење**;
- ▶ Решење о о њиховом утврђивању **се објављују** у "Службеном гласнику Републике Србије", а у случају националних савета чије

је седиште на територији Аутономне покрајине Војводине у *“Службеном листу Аутономне покрајине Војводине”*. Решења којим се утврђују традиционални називи објављују се и у локалном службеном гласилу;

- ▶ Називи које **утврди национални савет постају називи у службеној употреби на језику и писму те националне мањине;**
- ▶ Они **не могу да замене називе јединица локалне самоуправе, насељених места и других географских назива на српском језику и писму** већ се **равноправно и истовремено употребљавају поред њих;**
- ▶ Сама по себи одлука, националног савета није довољна већ је неопходно да **скупштина јединице локалне самоуправе поменуте називе на језику и писму националне мањине “уведе” у употребу тј. пропише у статуту**, тачније да о томе донесе одговарајуће измене постојећег статута;

У пракси се често превиђа чињеница да Закон о локалној самоуправи прописује још један услов више, тачније обавезно учешће још једног облика организовања, у поступку промене назива – савета за међунационалне односе.

Закон о локалној самоуправи

“Сл. гласник РС”, бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018)

Члан 93.

“Скупштина јединице локалне самоуправе утврђује ... и одлучује о називима улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места на својој територији....., уз претходну сагласност министарства надлежног за послове локалне самоуправе.

Ако је на подручју јединице локалне самоуправе језик националне мањине у службеној употреби, у поступку промене назива улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места, прибавиће се мишљење националног савета и савета за међунационалне односе.”

Иако подаци из свакодневног живота могу указивати на другачије мишљење, оснивање савета за међунационалне односе (СМО) је **законом прописана обавеза јединица локалне самоуправе**. Одлука о формирању СМО треба, поред конститутивних елемената – састав и личне податке свих чланова, да дефинише њихову надлежност, делокруг рада и начин рада.

Закон о локалној самоуправи

("Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018)

Члан 98.

"У национално мешовитим јединицама локалне самоуправе оснива се савет за међунационалне односе, као самостално радно тело, које чине представници српског народа и националних мањина, у складу са овим законом и статутом.

Национално мешовитим јединицама локалне самоуправе, у смислу овог закона, сматрају се јединице локалне самоуправе у којима припадници једне националне мањине чине више од 5% од укупног броја становника или свих националних мањина чине више од 10% од укупног броја становника према последњем попису становништва у Републици Србији.

Представнике у савету за међунационалне односе могу имати припадници српског народа и националних мањина са више од 1% учешћа у укупном становништву јединице локалне самоуправе.

У случају националних мањина које имају своје изабране националне савете, представници националних мањина у савету се бирају на предлог националног савета, а представнике српског народа предлаже стално радно тело скупштине јединице локалне самоуправе, које обавља послове у вези са кадровским питањима."

Закон о националним саветима националних мањина

("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

"5. Овлашћења у области службене употребе језика и писма

Члан 10. *

Национални савет:

7) **предлаже представника** националне мањине **у савету за међунационалне односе** у јединици локалне самоуправе;"

6.2. ДАВАЊЕ ПРЕДЛОГА

Једна од карактеристика области службене употребе језика и писма националних мањина јесте да овлашћење националног савета да предлаже овде чини, за разлику од других области, групу са највећим бројем конкретних овлашћења. Истовремено, то је заиста једно од оних овлашћења за чијим вршењем постоји стална и честа потреба.

Национални савет учествује у одређивању назива на два начина:

- ▶ **Предлагањем промена** ових назива и
- ▶ **Давањем мишљења** у поступку утврђивања ових назива.

Закон о националним саветима националних мањина

("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

"Овлашћења у области службене употребе језика и писма

Члан 22.

Национални савет:

2. предлаже надлежном органу **истицање назива јединица локалне самоуправе, насељених места и других географских назива на језику и писму** националне мањине;

3. предлаже **утврђивање језика и писма националне мањине као службеног језика и писма у јединици локалне самоуправе,**

4. предлаже **промену назива улица, тргова, градских четврти, заселака, других делова насељених места, као и установа за које**

је утврђено да су од посебног значаја за националну мањину,

6. предлаже надлежном органу вршење надзора над службеном употребом језика и писма националне мањине."

Правилно вршење овог овлашћења подразумева да национални савети, приликом његовог вршења, треба да се придржавају одређених правила:

- ▶ Уколико национални савет **предлаже промену назива** улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места, предлог мора бити сачињен у **форми Предлога решења Скупштине јединице локалне самоуправе, са образложењем,**
- ▶ Наведени Предлог одлуке мора бити **упућен Скупштини јединице локалне самоуправе,**
- ▶ Уколико национални савет **предлаже истицање назива** јединица локалне самоуправе, насељених места и других географских назива на језику и писму националне мањине, тај предлог мора бити у **форми Одлуке националног савета, са образложењем,**
- ▶ Наведена Одлука националног савета мора бити **упућена Градској/Општинској служби надлежној за локалне саобраћајнице или Јавном предузећу "Путеви Србије" ради истицања назива на магистралним путевима.**

Закон о локалној самоуправи

("Сл. гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018)

Члан 94.

"Ако садржина одредби предлога статута јединице локалне самоуправе или других акатак о називима делова насељених места не одговара историјским или стварним чињеницама, ако се њима повређују општи или државни интереси, национална или верска осећања или вређа јавни морал, министарство надлежно за послове локалне самоуправе одбиће, у року од 60 дана од дана пријема предлога статута или другог акта, давање сагласности на те одредбе.

Ако се министарство надлежно за послове локалне самоуправе не изјасни у року од 60 дана сматраће се да је дата сагласност."

Модел Решења о утврђивању традиционалног назива

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ _____

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Република Србија

Број: _____

Датум: _____

Место: _____

ГРАД/ОПШТИНА _____

СКУПШТИНА ГРАДА/ОПШТИНЕ

Улица _____ бр. _____

На основу члана 22. став 1. тачка 1 Закона о националним саветима националних мањина ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018), а у складу са чланом ____ Статута Националног савета _____ националне мањине (Број: _____ од _____ 20 _____ године) (у даљем тексту: Статут) и чланом _____ Пословника о раду Националног савета националне мањине (Број: _____ од _____ 20 _____ године) (у даљем тексту: Пословник)²⁵, Национални савет _____ националне мањине/ Извршни одбор (у даљем тексту: Савет/Извршни одбор), на седници одржаној дана _____ 20 _____ године, донео је

РЕШЕЊЕ

о

утврђивању традиционалног назива Града/
Општине _____ на језику и писму
_____ националне мањине

I

Назив " _____ " утврђује се као традиционални назив Града/Општине _____ на језику и писму _____ националне мањине.

25 Одабрати све или неке од понуђених опција, у зависности од унутрашње организације и начина рада и одлучивања националног савета националне мањине.

II

Одлуку доставити председнику Савета ради одобравања на првој наредној седници Савета²⁶/Скупштини Града/Општине _____²⁷.

III²⁸

Одлуку објавити у "Сл. гласнику РС"/"Службеном листу Аутономне покрајине Војводине", "Сл. листу града/општине _____", на огласној табли и званичној интернет страници Савета.

Образложење²⁹

-
- 26 Чланом 7. став 7. Закона предвиђено је да Савет одобрава одлуку коју је донео Извршни одбор на првој наредној седници, али и да одлука Извршног одбора остаје на снази чак и ако је Савет не одобри. У случају неодобравања одлуке Извршног одбора, Извршном одбору престаје мандат, али одлука остаје на снази. У складу са тим, и такве одлуке које је Извршни одбор донео су, бар према сада важећем решењу, пуноважне и могу се доставити тражиоцу мишљења/предлога/сагласности и објавити на огласној табли и званичној интернет презентацији Савета.
 - 27 Изабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице да ли је или не Савет, Статутом, Извршном одбору поверио одлучивање о појединим питањима у вези са вршењем овлашћења националног савета предвиђених законом.
 - 28 Овај члан се примењује само у случајевима када је Мишљење/Одлуку донео Савет националне мањине. Уколико је реч о Мишљењу/Одлуци коју је донео Извршни одбор, истоветан члан треба да се налази у одлуци којом га/је Савет одобрава.
 - 29 У складу са принципом добре управе сваки правни акт којим се одлучује о правима и обавезама, а самим тим и онај који је донет вршењем јавних овлашћења, треба да има образложење, Тим пре уколико његов обавезни прилог не представља записник са седнице на којима је донет. Образложење треба да садржи, и на тај начин јавности учини доступним, одлучне чињенице зашто и на који начин је донет правни акт тачно одређене садржине као нпр. у Моделу Одлуке о промени података бр. 1а.

Модел Мишљења/Одлуке о давању Мишљења

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ _____

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Република Србија

Број: _____

Датум: _____

Место: _____

ГРАД/ОПШТИНА _____

СКУПШТИНА ГРАДА/ОПШТИНЕ

ГРАДСКА/ОПШТИНСКА УПРАВА

Комисија за називе делова насеља, улица и тргова

Улица _____ бр. _____

На основу члана 93. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014– др. закон, 101/2016 – др. закон и 43/2018) и члана 22. став 1. тачка 6 Закона о националним саветима националних мањина ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018), а у складу са чланом ____ Статута Националног савета _____ националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године) (у даљем тексту: Статут) и чланом _____ Пословника о раду Националног савета националне мањине (Број: _____ од _____ 20_____ године)(у даљем тексту: Пословник)³⁰, Национални савет _____ националне мањине/Извршни одбор (у даљем тексту: Савет/Извршни одбор), на седници одржаној дана _____ 20_____ године, донео је

МИШЉЕЊЕ/ОДЛУКУ

о

давању Мишљења наПредлог решења о утврђивању назива деловима насеља/трговима/улицама на територији Града/ Општине _____

³⁰ Одабрати све или неке од понуђених опција, у зависности од унутрашње организације и начина рада и одлучивања националног савета националне мањине.

I

Даје се **позитивно/негативно** мишљење на Предлог решења о утврђивању назива делу насеља/тргу/улици (део насеља/ трг/улица _____) на територији Града/ Општине _____ које је Комисија за називе делова насеља, улица и тргова утврдила на седници одржаној дана _____ 20 ____ године (Број: _____).

II

Одлуку доставити председнику Савета ради одобравања на првој наредној седници Савета³¹/Комисији за називе делова насеља, улица и тргова Града/Општине _____.³²

III³³

Одлуку објавити на огласној табли и званичној интернет страници Савета.

Образложење³⁴

-
- 31 Чланом 7. став 7. Закона предвиђено је да Савет одобрава одлуку коју је донео Извршни одбор на првој наредној седници, али и да одлука Извршног одбора остаје на снази чак и ако је Савет не одобри. У случају неодобравања одлуке Извршног одбора, Извршном одбору престаје мандат, али одлука остаје на снази. У складу са тим, и такве одлуке које је Извршни одбор донео су, бар према сада важећем решењу, пуноважне и могу се доставити тражиоцу мишљења/предлога/сагласности и објавити на огласној табли и званичној интернет презентацији Савета.
- 32 Изабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице да ли је или не Савет, Статутом, Извршном одбору поверио одлучивање о појединим питањима у вези са вршењем овлашћења националног савета предвиђених законом.
- 33 Овај члан се примењује само у случајевима када је Мишљење/Одлуку донео Савет националне мањине. Уколико је реч о Мишљењу/Одлуци коју је донео Извршни одбор, истоветан члан треба да се налази у одлуци којом га/је Савет одобрава.
- 34 У складу са принципом добре управе сваки правни акт којим се одлучује о правима и обавезама, а самим тим и онај који је донет вршењем јавних овлашћења, треба да има образложење. Тим пре уколико његов обавезни прилог не представља записник са седнице на којима је донет. Образложење треба да садржи, и на тај начин јавности учини доступним, одлучне чињенице зашто и на који начин је донет правни акт тачно одређене садржине као нпр. у Моделу Одлуке о промени података бр. 1а.

7. НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ У ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ

Без обзира како и на који начин схватамо појам “култура” ова област је једна од најзахтевнијих и најизазовнијих када су у питању овлашћења националних савета. Разлози су бројни:

- ▶ Реч је о области у којој се **сусрећу и повезују прошлост, садашњост и будућност националне мањине,**
- ▶ Ради се о веома **разуђеном и разноликом правном оквиру** за чију правилну и ефикасну примену су одлучујућа и преовлађујућа знања о прописима из области **библиотекарства, архивистике, музеологије, литературе, књижевности, издаваштва, музике, ликовне уметности, археологије** итд.
- ▶ У тој области **доминанте су одлуке и активности стратешког карактера,**
- ▶ **Иницијатива и активизам** националног савета су једна од основних одлика ове области,
- ▶ Због тога су у овој области капацитети националног савета од изузетне важности јер
- ▶ Циљ који се жели постићи је трострук: **очување, развој и ширење** културе.
- ▶ Сва овлашћења чије вршење је поверено националним саветима могу се поделити према својој правној природи на:
 - ▶ **оснивачка и/или управљачка,**
 - ▶ **учешће у управљању установама (именовање чланова управног одбора и давање мишљења) и**
 - ▶ **друга овлашћења у области културе.**

У оквиру сваке од наведених група налази се већи број конкретних овлашћења. Досадашња пракса и подаци показују да се одређени број њих не врши јер не постоји потреба за тим или не постоје капацитети за њихово квалитетно вршење, док се преостала врше на различите начине, у зависности од тога који национални савет је конкретно у питању.

Стратешки гледано, најважније овлашћење националног савета у области културе јесте овлашћење да поднесе предлог за утврђивање да је одређена установе културе од посебног значаја за националну мањину.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Учешће у управљању установама

Члан 17.

.....На **предлог националног савета**, оснивач, изменом оснивачког акта, може утврдити да је **установа културе од посебног значаја за националну мањину.**”

7.1. ИМЕНОВАЊЕ ЧЛАНОВА УПРАВНОГ ОДБОРА

Ништа мање важно није ни овлашћење националног савета да именује чланове органа управљања.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Учешће у управљању установама

Члан 17.

У установе културе за које је **изменом оснивачког акта утврђено да су од посебног значаја за националну мањину**, национални савет:

1. **именује најмање једног члана управног одбора** установе, у складу са законом којим се уређује област културе,”

Закон о култури

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 13/2016, 30/2016 – испр. и 6/2020)

Члан 42.

“У управни одбор установе културе за коју се **изменом оснивачког акта утврди да је од посебног значаја за очување, унапређење и развој културне посебности и очувања националног идентитета националне мањине, најмање један члан управног одбора** именује се на **предлог одговарајућег националног савета.....”**

7.2. ДАВАЊЕ МИШЉЕЊА

Овлашћење националних савета да дају различите врсте мишљење јесте једно од оних овлашћења за чијим вршењем постоји стална и честа потреба.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Учешће у управљању установама

Члан 17.

У установама културе за које је **изменом оснивачког акта утврђено да су од посебног значаја за националну мањину, национални савет:**

2. даје мишљење **о предложеним члановима управног одбора** установе,

3. даје мишљење **у поступку избора директора** установе,”

Ипак, пракса је показала да је последњих година најчешће коришћено и за свакодневни живот припадника националних мањина најважније овлашћење за давање једног сасвим другог мишљења.

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Друга овлашћења у области културе

Члан 18.

Национални савет:

10. даје **предлог за расподелу средстава која се додељују путем јавног конкурса из буџета** Републике, аутономне покрајине или јединице локалне саоправе, установама, манифестиацијама и удружењима националне мањине у области културе,....”

Закон о култури

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 13/2016, 30/2016 – испр. и 6/2020)

“Финансирање и суфинансирање пројеката у култури

Члан 76.

Национални савет националне мањине даје **предлог за расподелу средстава која се додељују путем јавног конкурса из буџета** Републике, аутономне покрајине или јединице локалне саоправе, установама, манифестиацијама и удружењима националне мањине у области културе.....”

Одредбе Закона које утврђују ово важно овлашћење нису прописане на начин да омогућавају непосредну примену. Зато је за његово ефикасно вршење, веома важна садржина подзаконског акта. У њему се налазе сви неопходни подаци о томе да:

- ▶ ради **прикупљања предлога за финансирање, односно суфинансирање пројеката** у култури сви надлежни органи (министарство културе и информисања, покрајински секретаријат за културу, органи јединица локалне самоуправе) морају да **распишу јавни конкурс,**
- ▶ јавни конкурс мора да се **распише најмање једном годишње,**
- ▶ надлежни органи морају да **објаве јавни конкурс на својој званичној интернет страници и у најмање једном дневном штампаном медију који излази на територији коју конкурс покрива,**

- ▶ рок за подношење пријава **не може бити краћи од 30 даа од дана објављивања у дневном штампаном листу,**
- ▶ **право учешћа** на конкурсима имају **установе, уметничка и друга удружења, појединци и други субјекти у култури,**
- ▶ пријаве на конкурс се подnose на **посебном обрасцу** који је **саставни део конкурсне документација** а **доступан је на званичној интернет страници** надлежног органа,
- ▶ неопходно је да пријава буде **потпуна, уредно попуњена, са детаљним и образложеним описом пројекта, разрађеним и прецизним буџетом, са тачним и потпуним подацима о капацитетима подносиоца,**
- ▶ **оцењивање** пројеката врши **посебно сваки члан комисије за сваки пројекат појединачно, а комисија је дужна да сачини писмено образложење са навођењем разлога за прихватање, односно неприхватање** пројеката.

Уредба о критеријумима, мерилима и начину избора пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе

(“Сл. гласник РС”, бр. 105/2016 и 112/2017)

Члан 3.

“ Критеријуми на основу којих ће се **оцењивати пројекти...**

- 1) **усклађеност пројекта са општим интересом у култури и приоритетима конкурса,**
- 2) **квалитет и садржајна иновативност** пројекта,
- 3) **капацитети** потребни за реализацију пројекта и то:
 1. **стручни, односно уметнички** капацитети,
 2. **други неопходни ресурси.**
- 4) **финансијски план** – разрађеност, усклађеност са планом активности, економичност и укљученост више извора финансирања,
- 5) **степен утицаја на квалитет”**

Модел Мишљења/Одлуке о давању Мишљења

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ _____

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Република Србија

Број: _____

Датум: _____

Место: _____

МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА/ПОКРАЈИНСКИ

СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА _____

/ГРАД/ОПШТИНА _____

ГРАДСКА/ОПШТИНСКА УПРАВА

Градски/Општински секретаријат за _____³⁵

Улица _____ **бр.** _____

На основу члана 76. став 5. Закона о култури (*"Службени гласник РС"*, бр. 72/2009, 13/2016 и 30/2016) и члана 18. став 1. тачка 10 Закона о националним саветима националних мањина (*"Службени гласник РС"*, бр. 72/2009, 20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018), а у складу са чланом ____ Статута Националног савета _____ националне мањине (Број: _____ од _____ 20 _____ године) (у даљем тексту: Статут) и чланом _____ Пословника о раду Националног савета националне мањине (Број: _____ од _____ 20 _____ године)(у даљем тексту: Пословник),³⁶ Национални савет _____ националне мањине (у даљем тексту: Савет)/Извршни одбор, на седници одржаној дана _____ 20 _____. године, донео је

35 Одабрати једну од понуђених опција у зависности од конкретне ситуације тј. коме се акт шаље.

36 Одабрати све или неке од понуђених опција, у зависности од унутрашње организације и начина рада и одлучивања националног савета националне мањине.

МИШЉЕЊЕ/ОДЛУКУ

о

давању Мишљења на Предлог за расподелу средстава која се додељују путем јавног конкурса за финансирање и суфинансирање пројеката у области културе

I

Даје се **позитивно/негативно** мишљење и **препоручује расподела средстава** пројекту _____ (назив или име подносиоца) под називом " _____ " (назив пројекта) послатом на Јавни конкурс Министарства културе и информисања/Покрајинског секретаријата за _____ /Града/Општине _____ за финансирање и суфинансирање пројеката у култури.

/

Даје се **позитивно/негативно** мишљење и **препоручује расподела средстава** следећим пројектима који су послати на Јавни конкурс Министарства културе и информисања/ Покрајинског секретаријата за _____ /Града/Општине _____ за финансирање и суфинансирање пројеката у култури.³⁷

Ред. Бр.	Назив пројекта	Назив подносиоца	Образложење ³⁸
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

37 Одабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице да ли је потребно дати мишљење о једном или више предложених пројеката за расподелу средстава.

38 Нпр. Савет препоручује да _____ финансијски подржи реализацију пројекта од значаја за очување/развој/промоцију уметности и културе _____, квалитетног концепта и приступа теми, обима и значаја теме, начина на који се теме обрађују, дугугодишњег трајања, ангажовања великог броја младих припадника _____ националне мањине, зато што је реч о традиционалној манифестацији _____ националне мањине, добре реализације претходних пројеката подносиоца, јер је у питању манифестација од великог значаја за очување културног идентитета _____.

II

Одлуку доставити председнику Савета ради одобравања на првој наредној седници Савета³⁹/Министарству културе/Покрајинском секретаријату за _____/Граду/Општини _____ Секретаријату за _____.⁴⁰

III⁴¹

Одлуку објавити на огласној табли и званичној интернет страници Савета.

Образложење⁴²

НАПОМЕНА: Комисије које доносе одлуку о расподели средстава која се додељују путем јавног конкурса су дужне да у Образложењу своје одлуке, када одступе од Предлога/Мишљења националних савета, детаљно и потпуно објасне разлоге и чињенице на основу којих су то учиниле. Свако супротно поступање обесмишљава свако учешће националних савета у овим поступцима.

- 39 Чланом 7. став 7. Закона предвиђено је да Савет одобрава одлуку коју је донео Извршни одбор на првој наредној седници, али и да одлука Извршног одбора остаје на снази чак и ако је Савет не одобри. У случају неодобравања одлуке Извршног одбора, Извршном одбору престаје мандат, али одлука остаје на снази. У складу са тим, и такве одлуке које је Извршни одбор донео су, бар према сада важећем решењу, пуноважне и могу се доставити тражиоцу мишљења/предлога/сагласности и објавити на огласној табли и званичној интернет презентацији Савета.
- 40 Изабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице да ли је или не Савет, Статутом, Извршном одбору поверио одлучивање о појединим питањима у вези са вршењем овлашћења националног савета предвиђених законом.
- 41 Овај члан се примењује само у случајевима када је Мишљење/Одлуку донео Савет националне мањине. Уколико је реч о Мишљењу/Одлуци коју је донео Извршни одбор, истоветан члан треба да се налази у одлуци којом га/је Савет одобрава.
- 42 У складу са принципом добре управе сваки правни акт којим се одлучује о правима и обавезама, а самим тим и онај који је донет вршењем јавних овлашћења, треба да има образложење, Тим пре уколико његов обавезни прилог не представља записник са седнице на којима је донет. Образложење треба да садржи, и на тај начин јавности учини доступним, одлучне чињенице зашто и на који начин је донет правни акт тачно одређене садржине као нпр. у Моделу Одлуке о промени података бр. 1а.

8. НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ У ОБЛАСТИ ИНФОРМИСАЊА

Област информисања је у много чему слична области културе када је реч о овлашћењима националних савета. То је област:

- ▶ у којој поред основне функције – **информисања** постоји споредна али ништа мање важна и функција да се информисањем доприноси **очувању културног и језичког идентитета** националних мањина,
- ▶ где се тражи и очекује **проактиван приступ** националних савета,
- ▶ у којој је **одговорност за потпуно, ефикасно и правилно остваривање равноправно подељена између органа јавне власти и националних савета.**

Право на обавештеност је такође уставна категорија. Припадници националних мањина у Србији уживају двоструке гаранције права на обавештеност. Једно је опште право на обавештеност које је гарантовано свим грађанима док је друго право на обавештавање на матерњем језику чији је једини циљ очување посебности националних мањина.

Устав

(“Сл. гласник РС”, бр. 98/2006)

“Право на обавештеност

Члан 51.

Свако има право да **истинито, потпуно и благовремено буде обавештен о питањима од јавог значаја** и средства јавног обавештавања су дужна да то право поштују.”

Право на очување посебности

Члан 79.

“Припадници националних мањина имају право:

- на **потпуно, благовремено и непристрасно обавештавање на свом језику;**
- на **изражавање, примање и размену обавештења и идеја на свом језику;**
- на **оснивање сопствених средстава обавештавања.”**

Сва овлашћења чије је вршење поверено националним саветима у овој области могу се поделити према својој правној природи на:

- ▶ **оснивачка и/или управљачка,**
- ▶ **учешће у управљању установама (предлагање и давање мишљења),**
- ▶ **учешће у доношењу одлука и**
- ▶ **друга овлашћења у области информисања.**

У оквиру сваке од наведених група налази се већи број конкретних овлашћења. Ипак, пракса је показала да се најчешће врши једно од овлашћења из последње групе, иако оно није стратешке већ оперативне природе. То не треба да чуди јер област информисања има још једну карактеристику – потребу за сталним и одговарајућим финансирањем. Један од најзначајнијих начина за остваривање права на информисање грађана припадника националних мањина јесте путем различитих конкурса на пројекте које редовно расписују Министарство културе и информисања, Покрајински секретаријат за информисање и јединице локалне самоуправе. Поред тога, доступан им је и додатни извор прихода - Буџетски фонд за националне мањине, којим је донедавно управљало Министарство државне управе и локалне самоуправе, а према новом Закону о министарствима то би требало да буде у надлежности **Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог.**

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Буџетски фонд за националне мањине

Члан 119.

Средства из Буџетског фонда додељују се путем **јавног конкурса за финансирање програма и пројеката из области културе, образовања, обавештавања и службене употребе језика и писма**”

НАПОМЕНА: Приоритетна област за коју ће Буџетски фонд обезбедити средства дефинише се на седници Савета за националне мањине, а на основу препорука НСНМ, односно Координације националних савета националних мањина.

Када је реч о давању мишљења вреди напоменути неколико ствари:

- ▶ Национални савети могу значајно да **утичу ауторитетом и квалитетом мишљења** које упућују о пројектима из области информисања,
- ▶ Њихов став по том питању **по правилу се уважава,**
- ▶ **Конкурси за финансирање и суфинансирање су јавни,**
- ▶ Орган који расписује конкурс **обавезан је да прибави мишљење националног савета,**
- ▶ **Претпоставка** је да ће тај орган националним саветима **благовремено доставити комплетну документацију** како би они имали довољно времена и на основу чега да дају мишљење,
- ▶ Приликом давања мишљења треба имати у виду да је пракса показала да је **досадашњи највећи проблем реализација пројеката којима су средстава одобрена.**

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“Друга овлашћења у области обавештавања

Члан 21.

Национални савет:

2. даје **предлог за расподелу средстава** за пројекте који се прилажу на јавни конкурс који расписује орган јавне власти, **ради подизања квалитета информисања припадника националних мањина;**”

Закон о јавном информисању и медијима

(“Сл. гласник РС”, бр. 83/2014, 58/2015 и 12/2016 – аутентично тумачење)

“Остваривање права на информисање националних мањина

Члан 13.

“У циљу омогућавања **остваривања права националних мањина на информисања на сопственом језику и неговању сопствене културе и идентита,** обезбеђује део средстава, путем **суфинансирања** или других услова за рад медија који објављују информације на језицима националних мањина

Конкурсна комисија

Члан 24.

..... На пројекте који се прилажу на конкурс који се расписује ради подизања квалитета **информисања припадника националних мањина, обавезно се прибавља мишљење одговарајућег националног савета** националне мањине.”

Модел Мишљења/Одлуке о давању Мишљења

НАЦИОНАЛНИ САВЕТ _____

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Република Србија

Број: _____

Датум: _____

Место: _____

МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА/ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ИНФОРМИСАЊЕ/ГРАД/ОПШТИНА

Градска/Општинска управа

Градски/Општински секретаријат за _____

Улица _____ бр. _____

На основу члана 24. став 2. Закона о јавном информисању и медији-
ма ("Службени гласник РС", бр. 83/2014, 58/2015 и 12/2016 – аутентично
тумачење) и члана 21. став 1. тачка 2 Закона о националним
саветима националних мањина ("Службени гласник РС", бр. 72/2009,
20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018), а у складу са чланом ____
Статута Националног савета _____ националне мањине (Број:
_____ од _____ 20_____ године) (у даљем
тексту: Статут) и чланом _____ Пословника о раду Националног
савета националне мањине (Број: _____ од
_____ 20_____ године)⁴³ (у даљем тексту: Пословник),
Национални савет _____ националне мањине (у
даљем тексту: Савет)/Извршни одбор, на седници одржаној дана
_____ 20 _____. године, донео је

МИШЉЕЊЕ/ОДЛУКУ

о

**давању Мишљења на Предлог за расподелу средстава
која се додељују путем јавног конкурса за финансирање и
суфинансирање пројеката у области информисања**

I

Даје се **позитивно/ негативно** мишљење и **препоручује расподела
средстава** пројекту _____ (назив или име
подносиоца) под називом " _____ " (назив пројекта)

43 Одабрати све или неке од понуђених опција, у зависности од унутрашње
организације и начина рада и одлучивања националног савета националне мањине.

послатом на Јавни конкурс Министарства културе и информисања/
Покрајинског секретаријата за информисање/ Града/Општине
_____ за финансирање и суфинансирање пројеката у култури.

/

Даје се **позитивно/ негативно** мишљење и **препоручује расподела средстава** следећим пројектима који су послати на Јавни конкурс Министарства културе и информисања/ Покрајинског секретаријата за информисање/ Града/Општине _____ за финансирање и суфинансирање пројеката у култури.⁴⁴

II

Одлуку доставити председнику Савета ради одобравања на првој наредној седници Савета⁴⁵/Министарство културе/ Покрајинском секретаријату за информисање/ Граду/Општини _____ Секретаријату за _____.⁴⁶

III⁴⁷

Одлуку објавити на огласној табли и званичној интернет страници Савета.

Образложење⁴⁸

44 Одабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице да ли је потребно дати мишљење о једном или више предложених пројеката за расподелу средстава.

45 Чланом 7. став 7. Закона предвиђено је да Савет одобрава одлуку коју је донео Извршни одбор на првој наредној седници, али и да одлука Извршног одбора остаје на снази чак и ако је Савет не одобри. У случају неодобравања одлуке Извршног одбора, Извршном одбору престаје мандат, али одлука остаје на снази. У складу са тим, и такве одлуке које је Извршни одбор донео су, бар према сада важећем решењу, пуноважне и могу се доставити тражиоцу мишљења/предлога/сагласности и објавити на огласној табли и званичној интернет презентацији Савета.

46 Изабрати једну од понуђених опција у зависности од чињенице да ли је или није Савет, својим Статутом, Извршном одбору поверио одлучивање о појединим питањима у вези са вршењем овлашћења националног савета предвиђених законом.

47 Овај члан се примењује само у случајевима када је Мишљење/Одлуку донео Савет националне мањине. Уколико је реч о Мишљењу/Одлуци коју је донео Извршни одбор, истоветан члан треба да се налази у одлуци којом га/је Савет одобрава.

48 У складу са принципом добре управе сваки правни акт којим се одлучује о правима и обавезама, а самим тим и онај који је донет вршењем јавних овлашћења, треба да има образложење, Тим пре уколико његов обавезни прилог не представља записник са седнице на којима је донет. Образложење треба да садржи, и на тај начин јавности учини доступним, одлучне чињенице зашто и на који начин је донет правни акт тачно одређене садржине као нпр. у Моделу Одлуке о промени података бр. 1а.

НАПОМЕНА: Комисије које доносе одлуку о расподели средстава која се додељују путем јавног конкурса су дужне да у Образложењу своје одлуке, када одступе од Предлога/Мишљења националних савета, детаљно и потпуно објасне разлоге и чињенице на основу којих су то учиниле. Свако супротно поступање обесмишљава свако учешће националних савета у овим поступцима.

9. НАЦИОНАЛНИ САВЕТИ И НЕЗАВИСНИ ОРГАНИ

9.1. ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Заштитник грађана располаже са већим бројем веома важних овлашћења када је остваривање јавних овлашћења националних савета у питању.

Закон о Заштитнику грађана

(“Сл. гласник РС”, бр. 79/2005 и 54/2007)

“Члан 17.

Заштитник грађана.... **контролише поштовање права грађана**, утврђује повреде учињене актима радњама или нечињењем органа управе..... **контролише законитост и правилност рада органа управе....**

Члан 18.

Заштитник грађана има право **предлагања закона** из своје надлежности.

Заштитник грађана је овлашћен да **Влади, односно Скупштини поднесе иницијативу за измене и допуне закона....**

Заштитник грађана је овлашћен да у поступку примене прописа **даје мишљење Влади и Скупштини на предлоге закона и других прописа** ако се њима уређују питања која су од значаја за заштиту права грађана.

Члан 19.

Заштитник грађана је овлашћен да **покрене поступак пред Уставним судом за оцену уставности и законитости** закона, других прописа и општих аката.

Члан 20.

Заштитник грађана је овлашћен да јавно препоручи разрешење функционера који је одговоран за повреду права грађана, односно да иницира покретање дисциплинског поступак против запосленог у органу управе који је непосредно одговоран за учињену повреду....”

Заштитник грађана поступа:

1. По **притужби** и/или
2. По **сопственој иницијативи**.

Да би и овај механизам заштите био ефикасан неопходно је испуњење неколико услова:

3. Заштитник грађана треба да буде **последња а не прва степеница** у заштити нечијег права које је повређено,
4. Зато је **пре подношења притужбе** подносилац дужан да **покуша да заштити своја права у одговарајућем правном поступку подношењем правних средстава која му стоје на располагању,**
5. Уколико то не учини, Заштитник грађана **неће покренути поступак по поднетој шритужби већ ће притужиоца поучити која правна средства му стоје на располагању и упутити га на покретање одговарајућег правног поступка,**
6. Само **изузетно**, Заштитник грађана ће покренути поступак и пре него што су исрпљена сва правна средства (ако би била **нанета ненадокнадива штета, ако је реч о притужби због повреде принципа добре управе, посебно некоректан однос органа према подносиоцу притужбе, неблагоприятан рад**

Притужбу може поднети:

Закон о Заштитнику грађана

(“Сл. гласник РС”, бр. 79/2005 и 54/2007)

“Члан 25.

Свако физичко или правно лице, домаће или стране које сматра да су му актом, радњом или нечињењем органа управе повређена права...”

Притужба се може поднети најкасније у року од једне године од извршене повреде права, односно од последње поступања или непоступања органа управе.

Тај рок се прекида и почиње тећи изнова сваком радњом или активношћу било органа управе било притужиоца нпр. допис органу поводом претходног непоступања.

X	365 дана	Притужба Заштитнику грађана
	12 месеци	
	1 година	

Национални савети могу и треба да поднесу притужбу Заштитнику грађана:

- 1) Када су повређена **њихова права** тј. када нису у могућности да врше поверена им овлашћења или државни органи не испуњавају своје дужности према њима (**у своје име**),
- 2) Када су повређена **права припадника** националне мањине коју представљају (**у име припадника националне мањине**).

Национални савети то могу учини по два правна основа.

Закон о Заштитнику грађана

(“Сл. гласник РС”, бр. 79/2005 и 54/2007)

“Члан 25.

Свако физичко или правно лице које сматра да су..... може да поднесе притужбу Заштитнику грађана.”

Закон о националним саветима националних мањина

(“Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС, 55/2014 и 47/2018)

“1. Општа овлашћења

Члан 10.

Национални савет,

12) подноси притужбу Заштитнику грађана....., када процени да је дошло до повреде уставома и законом гарантованих.....”

Притужба се подноси у **писменом облику или усмено на записник**.

Подношење притужбе се **не плаћа** тј. она се може поднети без плаћања таксе или било какве друге накнаде.

Националном савету није потребна сагласност нити овлашћење за подношење притужбе Заштитнику грађана.

Притужба може бити сачињена:

- ▶ у **слободној форми** и
- ▶ **попуњавањем обрасца притужбе** који се налази на званичној интернет страници Заштитника грађана.

Без обзира на који начин ће притужба бити сачињена важно је да буде:

- ▶ **јасна,**
- ▶ **разумљива,**
- ▶ **прецизна,**
- ▶ **сажета** и
- ▶ да садржи **тачне и неопходне** податке
 - о **подносиоцу** или лицу чије је право и/или интерес повређен
 - о **оном за кога се тврди да је повреду права и/или интереса извршио** и
 - о **акту и/или радњи/нечињењу**.

9.2. ПОВЕРЕНИК ЗА ЗАШТИТУ РАВНОПРАВНОСТИ

Постоји доста сличности у односу националних савета и Повереника за заштиту равноправности са односом Заштитника грађана и националних савета. Међутим, није занемарљив број и значај разлика које постоје, а које су последица разлика у надлежностима наведена два независна органа.

Наиме, Повереник има неке надлежности које Заштитник грађана нема.

Закон о забрани дискриминације

(“Сл. гласник РС”, бр. 22/2009)

“Надлежности Повереника

Члан 33.

Повереник:

1. **прима и разматра притужбе због повреде забране дискриминације..... и изриче мере**;
3. **подноси тужбе због повреде забране дискриминације,** и
4. **подноси прекршајне пријаве због повреде забране дискриминације”**

Члан 38.

Повереник **предлаже спровођење поступка мирења**, у складу са законом којим се уређује поступак медијације а **пре предузимања других радњи у поступку.”**

Да би и овај механизам заштите био ефикасан неопходно је испуњење неколико услова:

- ▶ Притужба се може поднети **само због дискриминације** (повреде забране дискриминације) а **не и повреде слобода и права које могу постојати али немају елементе дискриминације** (оне су предмет рада Заштитника грађана),
- ▶ Притужбу може поднети:

Пословник о раду

(“Сл. гласник РС”, бр. 34/2011)

“Лица овлашћена на подношење притужбе

Члан 15.

Притужбу због дискриминације може поднети:

- Свако **физичко или правно лице или група лица која сматра да је претрпела дискриминацију;**
- **Организација која се бави заштитом људских права или друго лице, у име и уз сагласност лица** које сматра да је претрпело дискриминацију;
- У случају **дискриминације групе лица, организација која се бави заштитом људских права може поднети притужбу у своје име, без сагласности појединих чланова.”**

Национални савети могу поднети притужбу:

- ▶ у **своје име** и
- ▶ у **име лица које сматра да је или је претрпело дискриминацију.**

Када подноси **притужбу у име лица које сматра или је претрпело дискриминацију**, а које је **члан те националне мањине, националним саветима није потреба посебна сагласност тог лица**, с обзиром да према Уставу и законима национални савети представљају националну мањину и све њене припаднике.

Притужба се подноси у **писменом облику**. Само **изузетно**, она може бити поднета **усмено у записник**.

Подношење притужбе се **не плаћа** тј. она се може поднети без плаћања таксе или било какве друге накнаде.

Притужба се може поднети против:

- ▶ Сваког **физичког лица** које врши акт дискриминације,
- ▶ Сваке **групе лица** која врши акт дискриминације,
- ▶ Сваког **правног лица** које врши акт дискриминације и
- ▶ Сваког **органа јавне власти** који врши акт дискриминације.

Подношење притужбе има смисла и може бити успешно само под неколико услова:

Закон о забрани дискриминације

(“Сл. гласник РС”, бр. 22/2009)

“Члан 36.

..... уколико **поступак пред судом по истој ствари није већ покренут или правоснажно окончан.**”

Такође, Повереник неће поступати:

Закон о забрани дискриминације

(“Сл. гласник РС”, бр. 22/2009)

“Члан 36.

- ако је **очигледно да нема повреде права** на коју подносилац указује,
- ако је **у истој ствари већ поступао а нису понуђени нови докази,**
- ако утврди да је **због протекла времена од учињене повреде права немогуће постићи сврху поступања.**”

Ни овлашћење Повереника на покретање судског спора **није безусловно**. Наиме, да би Повереник могао да поднесе тужбу неопходно је да буде испуњен један посебан услов.

Закон о забрани дискриминације

(“Сл. гласник РС”, бр. 22/2009)

“Тужбе других лица

Члан 46.

Тужбе.....може поднети **Повереник** и организација која се бави заштитом људских права, односно права одређене групе лица.

Ако се **дискриминаторско поступање односи искључиво на одређено лице**, тужиоци могу поднети тужбу само уз његов **пристанак у писменом облику.**”

Поверенику је **потребна сагласностлица које сматра да је или је претрпело дискриминацију**, уколико, након разматрања притужбе, нађе да има места **подношењу тужбе**.

Поверенику је, дакле, за покретање судског спора потребан писмени пристанак:

- ▶ **Националног савета** уколико је притужбу поднео у своје име јер се **дискриминаторско поступање односи на национални савет као правно лице,**
- ▶ **Припадника националне мањине** уколико је **Национални савет притужбу поднео у његово име** јер се **дискриминаторско поступање односи на њега као физичко лице.**

Притужба може бити сачињена:

- ▶ у **слободној форми** и/или
- ▶ **попуњавањем обрасца притужбе** који се налази на званичној интернет страници Повереника.

Без обзира на који начин ће притужба бити сачињена важно је да буде:

- ▶ **јасна,**
- ▶ **разумљива,**
- ▶ **прецизна,**
- ▶ **сажета** и
- ▶ да садржи **тачне** и **неопходне** податке
 - a. о **подносиоцу** или дискриминисаном лицу
 - b. о **оном за кога се тврди да врши дискриминацију** и
 - c. о дискриминаторном **акту и/или радњи.**

Медијација је још једно од овлашћења којима не располаже Заштитник грађана.

Закон о забрани дискриминације

(“Сл. гласник РС”, бр. 22/2009)

“Мирење

Члан 38.

Повереник **предлаже** спровођење поступка **мирења**, у складу са законом којим се уређује поступак медијације, а **пре предузимања других радњи у поступку.**”

И за њено ефикасно предузимање неопходно је да буду испуњени одређени услови.

Повереник ће:

1. **предложити мирење** уколико након разматрања притужбе сматра да постоји **могућност њеног успешног спровођења**;
2. **упутити дискриминисаном лицу и ономе за кога се тврди да врши дискриминацију писани предлог за спровођење медијације,**
3. у року **од 15 дана они су овлашћени да се**
 - 3.1. изјасне о предлогу
 - 3.2. споразумно одреде једног или више медијатора или
 - 3.3. сагласе да медијатора одреди Повереник.

Ако се **једна или обе стране**, у остављеном року, **изјасне да не желе** спровођење медијације или **рок за изјашњење безуспешно протекне, медијација неће бити спроведена.**

Ако у остављеном року **стране прихвате спровођење медијације, Повереник ће донети одлуку о именовану медијатора.**

ПОНЕДЕЉАК НЕДЕЉА	УТОРАК	СРЕДА	ЧЕТВРТАК	ПЕТАК	СУБОТА
Дан пријема предлога за спровођење медијације					
		Х Одлука о предлогу за спровођење медијације			

Повереник подноси **тужбу** суду **на основу притужбе** која је поднета и уз њу достављених прилога тј. чињеница и доказа које они садрже.

Пословник о раду

(“Сл. гласник РС”, бр. 34/2011)

“Подношење тужбе и прекршајне пријаве

Члан 34.

Када се у поступку **по притужби утврди** да је дошло до **дискриминације**,Повереник.....подигне **тужбу** надлежном суду ако оцени да је то, с обзиром на околности случаја, **целисходно ради остваривања делотворне заштите од дискриминације, унапређења судске праксе у парницама за заштиту од дискриминације, подизање свести јавности и др.....”**

Ова публикација је припремљена уз финансијску подршку Европске уније и Савета Европе. Ставови изражени у овом документу не представљају званичан став Европске уније или Савета Европе.

СРП

Савет Европе је водећа организација за људска права на континенту. Обухвата 47 држава, укључујући све чланице Европске уније. Све државе чланице Савета Европе потписале су Европску конвенцију о људским правима, споразум чији је циљ заштита људских права, демократије и владавине права. Европски суд за људска права надгледа примену Конвенције у државама чланицама.

www.coe.int

Земље чланице Европске уније су одлучиле да удруже своја знања, ресурсе и судбине. Заједно су изградиле стабилно окружење, демократију и одрживи развој задржавајући културну разноликост, толеранцију и индивидуалне слободе. Европска унија је посвећена дељењу својих достигнућа и вредности са земљама и народима ван својих граница.

www.europa.eu

Финансирано
од стране Европске уније
и Савета Европе

Имплементирано
од стране Савета Европе

Министарство за људска и мањинска
права и друштвени дијалог